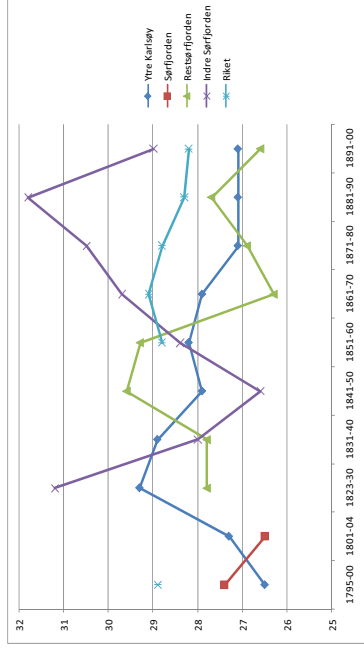

Giftermål og etnisitet Samer, nordmenn og ekteskap i Karlsøy 1770-1900

Kvinnene i det samiske området i Sørfjorden giftet seg unge omkring 1800, som i andre samiskdominerte områder, og der var giftermål universelt også for menn. Men i løpet av 1800-tallet økte giftermålsalderen for begge kjønn. Samtidig økte andelen som gikk ugifte gjennom livet, gjengiftene økte og befolkningstallet stagnerte. Den samtidige demografiske utviklinga i den ytre delen, øyene og ytre del av fastlandet, var i hovedtrekk motsatt.

Giftermålmarkedet var etnisk segmentert i hele perioden, unntatt i Helgøy der de etniske grensene var i oppløsning allerede tidlig på århundret. Geografiske grenser konstituerte i økende grad etniske grenser, og giftermålskontakten mellom ytre del av Karlsøy og Sørfjorden gikk tilbake, særlig mellom samisk befolkning i de to områdene, og særlig etter 1880.

Menns gjennomsnittlige alder ved første vielse

Etnisk blandet befolkning økte i siste del av århundret, i Sørfjorden mer på bekostning av norsk enn av samisk etnisitet. Økningen skyldtes antakelig minst like mye økt fokus på etnisk herkomst som økning i giftermål over etniske grenser. I siste del av perioden hadde samisk etnisitet en tendens til å dominere og til dels smitte over på ektefelle i befolkning under formorskning i Sørfjorden.

Økt antall utenomekteskapelige barn i Sørfjorden i siste del av århundret var et direkte resultat av lav nuptialitet, men hadde preg av sosial undertrykking. Dette kunne skyldes økt press på det samiske forårsaket av den systematiske for-norskningspolitikken. Tilsvarende forekom ikke i antatt læstadiansk området.

Giftermål Restsørfjorden—Ytre Karlsøy 1851-1880

Mellom Restsørfjorden som helhet og Ytre Karlsøy var det ikke nedgang i giftermåls-utvekslinga i perioden, slik jeg hadde forventet ut fra antatt kulturelt og sosialt skille mellom ytre og indre områder. Men det var mellom Restsørfjorden og Ytre Karlsøy giftermålskon-takten ble opprettholdt eller økt, mellom det samiske området i Indre Sørfjorden og Ytre Karlsøy var det nå praktisk talt ingen giftermålskontakt.

